

Opgaver til 'MADE ON PLANET EARTH'

A Global arbejdsdeling

Der kan være stor forskel på, hvad producenterne i de forskellige led af smartphone-produktionen tjener.

1. Hvilke af produktionskædens forskellige led har den største fortjeneste?
2. Nævn nogle af årsagerne til at fortjenesten er skævt fordelt.
3. Hvad siger verdenssystemteorien om arbejdsdelingen mellem de forskellige lande og led i smartphone-produktionen?
4. Er verdenssystemteorien rigtig? Find argumenter for og imod dens gyldighed.

B Skattetænkning og -unddragelse

Som en del andre store firmaer har Apple mødt kritik for at "snyde" i skat og unddrage sig skattebetaling via regnskabsmanøvrer som fx at kanalisere indtjeningen over i lande med lav eller ingen skattepligt.

"Apple Inc. may be facing a hefty tax bill in Europe. The world's largest company could owe more than \$8 billion in back taxes as a result of a European Commission investigation into its tax policies, according to an analysis by Matt Larson of Bloomberg Intelligence", skrev [Bloomberg Technology januar 2016](#).

"Apple Paid No UK Corporate Taxes In 2012", rapporterede [Huffington Post i juli 2013](#)

"Analysts say Apple has paid only \$193 million of corporate tax on \$27 billion in Australian sales. An Australian investigation into technology company Apple has revealed details on just how many billions of dollars the global giant has shifted in profits around the world to minimize its tax." ([ABC News marts 2014](#))

1. Hvor mange procent udgør de 193 mio. dollar af omsætningen på 27 mia. dollar?
2. Find på nettet information om Apples skatteforhold og beskriv dem kort.
3. Selskabers skattefiflerier koster hvert år mange milliarder. Hvor mange danske kroner går verdens offentlige sektorer glip af årligt i tabte skatteindtægter? Find svaret hos [OECD](#) eller [IBIS](#).
4. Sæt beløbet i relief ved at finde eksempler på, hvad pengene ellers kunne bruges til.

Den danske stat solgte i 2013 en del af DONG til Goldman Sachs vel vidende, at køberne var organiseret som selskaber i skatteundragelses-stater som Cayman Islands og Delaware.

5. Hvad var den danske stats argumenter for at ignorere skatteundragelsesaspektet og sælge alligevel? Og hvilke argumenter fremførte kritikerne imod at sælge til Goldman Sachs? (Der er mange avisartikler og artikler på dr.dk - se fx [Informations artikel "Corydon kendte til Goldman Sachs' skattely..."](#))
6. Diskutér på grundlag af debatten, om det er rimeligt, at staten sælger aktier til selskaber, der placerer aktierne i offshore-konstruktioner for at slippe for at betale skat.

C Kapløb mod bunden

"Professor: Lavere selskabsskatter er »et kapløb mod bunden«" ([Politiken februar 2013](#)).

Danmark skal sænke selskabsskatten i takt med omverdenen, mener [Dansk Industri](#) i 2015.

"Kan EU stoppe skattekonkurrencen? Eller rettere, VIL man stoppe landenes hårde skattekonkurrence?" spørger i december 2015 en [artikel i ugebrevet A4](#), som udgives af LO.

1. Hvad forstås ved begrebet kapløb mod bunden (på engelsk "race to the bottom"), og hvilken rolle spiller globaliseringen i den forbindelse?
2. I artiklen nævnes kapløb mod bunden i forbindelse med arbejdsvilkår og løn, men kapløb mod bunden findes også på skatteområdet, hvor globaliseringen presser lande til at sænke skattesatser og lempe reglerne. Forklar hvordan det hænger sammen – gerne med et konkret eksempel.
3. Hvordan kan man bremse sådanne kapløb mod bunden? Hvad skal der til?

D Marked, eksterne effekter og afgifter

Artiklen nævner luftforurening som en *ekstern effekt* af skibsfartens brændselsforbrug. "Ekstern" fordi forureningens omkostninger for os alle ikke er med i prisen på brændsel og derfor ligger "uden for" markedet for brændsel.

1. Find tre andre eksempler på eksterne effekter.
2. Hvordan kan disse eksterne effekter blive mindsket ad politisk vej? Find på konkrete forslag.
3. Opstil en liste med plusser og minusser ved dine forslag fra spørgsmål 2.

E Børnearbejde

"Afløret: Børnearbejde bag smartphone og bilbatterier" lød overskriften på en [pressemeldelse fra Amnesty International 19. januar 2016](#): "Store elektronik-firmaer, herunder Apple, Samsung og Sony, gør ikke noget for sikre sig imod, at cobalt udvundet ved børnearbejde bliver benyttet i deres produkter, meddelte Amnesty International og Afrewatch i en rapport udsendt i dag."

Også det guld, der er i smartphones, kan meget vel stamme fra miner, hvor børn helt ned til seks år arbejder med liver og helbredet som indsats, skrev i 2013 [IBIS på basis af en Danwatch-rapport](#).

FN's arbejdsmarkedsorganisation ILO satte for mange år siden det mål, at verdenssamfundet skulle gøre det fuldstændigt af med de værste former for børnearbejde i 2016. Vi er langt fra at nå dette mål, erkender ILO i sin [seneste rapport udsendt 2013 om den globale udvikling i børnearbejde](#).

1. Børn må gerne have visse jobs, men ikke være "børnearbejdere". Hvad er det for børnearbejde, der er forbudt ifølge ILO's (FN's) konventioner?
2. Hvor mange procent af Verdens børn var børnearbejdere i 2008 og 2012?
3. Hvor i Verden er der procentvis flest børnearbejdere?
4. Find FN's 17 mål for bæredygtig udvikling (sustainable development goals). Nævnes børnearbejde i nogen af de 17 mål?
5. Hvilke af de 17 mål stemmer over ens med målet om at reducere eller afskaffe børnearbejde?